

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Інтернаціоналізація вищої освіти України
в умовах полікультурного світового простору:
стан, проблеми, перспективи**

МАТЕРІАЛИ ПІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Маріуполь, 18-19 квітня 2018 року)

**МАРІУПОЛЬ
МДУ
2018**

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Відповідальні редактори: д.ф-м.н., проф. **М. Стріха**; чл.-кор. НАПН України, д.пед.н., проф. **О. Топузов**; **І. Стокоз**; чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. **К. Балабанов**

Члени редколегії: проф. **Х. Бакірдіз**; акад. НАН України, чл.-кор. НАПН України, д.соціол.н., проф. **В. Бакіров**; д.філол.н., проф. **О. Бондарева**; д.е.н., проф. **О. Булатова**; проф. **К. Іллюмінаті Поркарі**; проф. **В. Карайоргіс**; д.політ.н., проф. **С. Корнеа**; **О. Кочурін**; д.філос.н., с.н.с. **С. Курбатов**; акад. НАПН України, д.е.н., проф. **А. Мазаракі**; **Н. Оксенчук**; д.політ.н., проф. **І. Оніщенко**; д.філол.н., проф. **О. Павленко**; чл.-кор. НАПН України, д.філос.н., проф. **П. Саух**; к.ю.н. **М. Семенишин**; к.політ.н., проф. **М. Трофименко**; д.соціол.н., проф. **С. Щудло**.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Маріупольського державного університету
(протокол № 9 від 28.03.2018)

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 18-19 квітня 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. – 646 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи», які різнобічно висвітлюють питання інтернаціоналізації вищої освіти; розглядаються фактори, що впливають на створення нових можливостей і підвищення доступності вищої освіти та забезпечення її якості; окремо приділено увагу проблемам нормативно-правового забезпечення розвитку міжнародного співробітництва в сфері вищої освіти України, академічній мобільності, розвитку лідерського потенціалу університетів і конкурентоспроможності сучасних вишів в умовах глобалізації; розглядаються проблеми підготовки вчителя Нової української школи. Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти.

ЕМІ розглядається сучасними викладачами як інструмент навчання змісту дисципліни, а не як інструмент вивчення англійської мови. Тому рідна мова студента може бути корисним педагогічним інструментом у межах курсу ЕМІ. ЕМІ покращує рівень знань англійської мови та предметних знань студентів.

Станом на сьогодні в Україні відсутні дослідження загального рівня володіння англійською мовою студентами ЗВО та їх бажання використовувати програми ЕМІ. Британська Рада провела величезну роботу серед українських ЗВО щодо рівня володіння англійською мовою викладачами [2]. Отже, потрібно підготувати середовище для впровадження програм ЕМІ в українській вищій освіті, а саме: сприяти підвищенню рівня володіння мовою, разом з тим актуалізувати мотиваційну складову впровадження програм ЕМІ.

Список використаної літератури

1. Андрій Плужник: Досвід, отриманий у Британській Раді, реально змінює й допомагає в професійному зростанні. URL: <http://www.britishcouncil.org.ua/about/british-council-ukraine/25-years/pluzhnyk> (дата звернення: 22.03.2018).
2. Англійська мова для університетів. URL: <http://www.britishcouncil.org.ua/teach/projects/english-universities> (дата звернення: 22.3.2018).

О. Tsybulko

ENGLISH AS A MEDIUM OF INSTRUCTION AS A FACTOR OF UKRAINIAN UNIVERSITIES INTERNATIONALIZATION

The thesis discusses the peculiarities of the use of English for teaching subjects in Ukrainian universities. The main problems on the way of EMI introduction in Ukrainian universities are revealed. The necessity of internationalization of higher education is substantiated.

Keywords: English as a medium of instruction, British Council, student mobility, university competitiveness.

УДК 378.014.25

Черніченко Г. О., Мітюшкіна Х. С.

ДОСВІД ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ ФОРМ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Розглянуто одну з найважливіших сучасних тенденцій розвитку – інтернаціоналізацію в галузі вищої освіти, її основні форми та характеристики, такі як мобільність студентів і викладачів, інтернаціоналізацію навчальних планів і програм, створення стратегічних освітніх альянсів.

Ключові слова: інтернаціоналізація освіти, міжнародне співробітництво, освітня програма, освітній ступінь «Магістр».

Модернізація сучасної вищої освіти потребує постійного обміну досвідом, наукового, міжрегіонального співробітництва з прогресивними країнами світу, а отже, потребує посилення процесів інтернаціоналізації. Організація економічного співробітництва та розвитку в своїх дослідженнях визначає інтернаціоналізацію освіти (Internationalization of higher education) як процес, за якого цілі, функції і організація надання освітніх послуг набувають міжнародного виміру [1].

Велика хартия університетів (Magna Charta Universitatum), що мала на меті перспективу розширення співробітництва між усіма європейськими народами, а також переконання в тому, що народи і держави повинні сьогодні, як ніколи раніше, усвідомити роль, яку будуть покликані відіграти університети в суспільстві, що змінюється, акцентує увагу на такому [2]:

1. Майбутнє людства на порозі третього тисячоліття великою мірою залежить від культурного і науково-технічного розвитку, яке відбувається в тих центрах культури, знання, досліджень, якими є справжні університети.

2. Завдання щодо поширення знань серед нових поколінь, яке повинні взяти на себе університети, означає сьогодні, що вони зобов'язані звертатися до всієї громади, чия культурна, соціальна й економічна майбутня вимагає тепер особливого, значного і постійного внеску в справу виховання.

3. Університети повинні забезпечити майбутнім поколінням освіту і виховання, що сприяло б дбайливому ставленню до великої гармонії навколишнього середовища і самого життя.

Досліджуючи реальний досвід інтернаціоналізації освіти, слід зазначити, що однією з форм міжнародного співробітництва є індивідуальна мобільність (мобільність студентів або професорсько-викладацького складу в освітніх цілях). Так, співробітництво європейських університетів та Донецького національного університету щодо обміну поглядами й підходами в освіті майбутнього мало вагомий результат. Зокрема, робоча група у складі В. Шевченка, Г. Черніченка, Т. Власової, А. Маскардіні вивчала європейські стандарти освіти, кредитно-трансферну систему, налагоджувала партнерські відносини та укладала договори про співробітництво.

Іншою формою міжнародного співробітництва є мобільність освітніх програм та інституційна мобільність; формування нових міжнародних стандартів освітніх програм. На початку ХХІ століття три провідних вітчизняних вищих навчальних заклади: Київський національний університет імені

Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна та Донецький національний університет працювали над розробкою трирічної магістерської програми з прикладної економіки. Розроблена програма була представлена співтовариству європейських університетів Magna Charta Universitatum та апробована в провідних університетах Греції, Італії, Іспанії, Великобританії.

Після вдалої апробації було подано заявку на включення програми освітнього ступеня «Магістр» із прикладної економіки до категорії специфічних програм Міністерства освіти і науки України. Так, у 2003 році завдяки проекту комісії Євросоюзу TACIS TEMPUS CD_JER 21132-2000 було створено євроінтеграційну магістерську програму «Прикладна економіка». Відповідна спеціальність у Донецькому національному університеті ліцензована 15 липня 2003 року [3].

Ще однією формою міжнародного співробітництва в галузі освіти є інтеграція в навчальні програми міжнародного виміру та освітніх стандартів. Так, наприклад, у процесі створення магістерської програми «Прикладна економіка» було використано досвід Великобританії, США, Австралії, проте в структурі програм зазначених країн спостерігався зсув акценту в бік економічної кібернетики. В основі ж вітчизняної програми є фундаментальна підготовка з економічно-математичних методів аналізу та моделювання. За аналогічними програмами сьогодні здобувають вищу освіту ступеня «Магістр» зі спеціальності «Прикладна економіка» в Болгарії (м. Свіштов), Великобританії (університет Сандерленда), Іспанії (м. Кордова), Італії (університет Альдо Моро в м. Бари).

Щодо інституційного партнерства, а саме створення стратегічних освітніх альянсів, то про ефективність такої форми свідчить результативність проекту TEMPUS (англ. Trans-European Mobility Programme for University Studies), завдяки якому якісно змінюється підготовка викладачів вищої школи, що відповідно підвищує рейтинг університетів. Саме стратегічний освітній альянс між відомим університетом Великобританії та економічним факультетом Донецького національного університету імені Василя Стуса дозволяє випускникам програми «Прикладна економіка» разом з дипломом магістра отримати сертифікат Сандерлендського університету, яким визнається еквівалентність диплома магістра прикладної економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса диплому магістра прикладної економіки британських університетів, що, відповідно, підвищує їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Слід також наголосити, що сучасна інтернаціоналізація освітнього простору має суттєвий соціально-економічний ефект, оскільки торкається не тільки наукового простору, а й виробництва. Трикутник «наука – виробництво – суспільство» було вдало використано під час удосконалення системи управління машинобудівної корпорації «Nord». Завдяки спільним зусиллям науковців економічного факультету ДонНУ та представників Сандерлендського університету було створено ряд інноваційних виробів, застосування яких підвищило ефективність виробництва на 15%.

Отже, інтернаціоналізація вищої освіти створює нові можливості, сприяє підвищенню доступності вищої освіти та її якості, упровадженню інноваційних методів роботи в системах вищої освіти. Спираючись на досягнення міжнародного співробітництва, інтернаціоналізація у свою чергу сприяє його зміцненню.

Список використаної літератури

1. Internationalisation and Trade in Higher Education: Opportunities and Challenges. URL: https://books.google.com.ua/books/about/Internationalisation_and_Trade_in_Higher.html?id=X2huDXCM_cwC&redir_esc=y (дата звернення: 25.03.2018).
2. Великая Хартия Университетов (Magna Charta Universitatum). URL: <http://flot2017.com/item/file/26808> (дата звернення: 25.03.2018).
3. Офіційний сайт економічного факультету Донецького національного університету імені В. Стуса. URL: <http://ec.donnu.edu.ua/uk-ua/Pages/Applied-Economics.aspx> (дата звернення: 25.03.2018).
4. Офіційний сайт Маріупольського державного університету. URL: http://mdu.in.ua/index/specialnosti_mdu/0-100 (дата звернення: 25.03.2018).

Chernichenko G., Mityushkina H.

EXPERIENCE OF PRACTICAL IMPLEMENTATION FORMS OF INTERNALIZATION OF EDUCATION

Considered one of the most important contemporary development trends - internationalization in the field of higher education, its main forms and characteristics, such as the mobility of students and teachers, the internationalization of curricula and programs, and the creation of strategic educational alliances.

Keywords: internationalization of education, international cooperation, educational program, educational stage «Master».